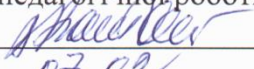

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

**Факультет готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з науково-педагогічної роботи ХТЕІ КНТЕУ

 А. В. Катаєв
07.02 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА УКРАЇНИ

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки студентів освітнього ступеня

бакалавр

(бакалавр чи магістр)

галузі знань

29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

292 Міжнародні економічні відносини

(шифр і найменування спеціальності)

освітня програма
(спеціалізація)

«Міжнародний бізнес»

(найменування спеціалізації)

Харків, 2018 рік

Розробник Павлова Тетяна Георгіївна
 (прізвище, ім'я, по батькові повністю)
доцент кафедри туристичного бізнесу
 (посада повністю)
кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства
 (науковий ступінь, вчене звання повністю)

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
 туристичного бізнесу

(назва кафедри)

протокол № 8 від 22 січня 2018 року

Зав. кафедри

(підпис)

О. В. Бєрвєно

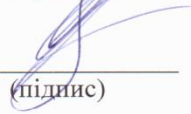
(ініціали та прізвище)

Програму розглянуто та схвалено на засіданні методичної комісії факультету
 економіки та управління

(назва факультету)

протокол № 7 від 16.02.18 2018 року

Голова методичної комісії

(підпис)

О. М. Гавриш

(ініціали та прізвище)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія держави і права України» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Метою викладання навчальної дисципліни формування у майбутніх бакалаврів знань про становлення і розвиток на різних етапах історії державності українського народу, особливості національного права; вмінь аналізувати першоджерела і спеціальну літературу, користуватися категоріально-понятійним апаратом навчальної дисципліни та використовувати набуті знання в роботі зі спеціальності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є держава і право українського народу в історичному розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях навчальної дисципліни «Правознавство» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Світова політика та Європейська інтеграція».

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

- здатність навчатися та бути сучасно навченим;
- здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог;
- уміння бути критичним та самокритичним до розуміння чинників, які справляють позитивний чи негативний вплив на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них;
- вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій.

фахових компетентностей:

- знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками
- здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів;
- здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

програмних результатів навчання:

- усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя, дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;
- мислити креативно та критично, володіти навичками самоаналізу, самоменеджменту, самовдосконалення, тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей;
- демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження, аналізу та синтезу, структурно-системного аналізу, систематизувати набуті знання, робити узагальнення і висновки на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Методологічні засади історії держави і права України

Предмет, методи, функції дисципліни «Історія держави і права України».

Періодизація історії держави і права України.

Категоріальний апарат. Сутність понять «держава» і «право». Ознаки держави. Форми державного устрою, державного правління, політичні режими. Теорії походження держави і права.

Джерела права. Історіографія історії держави і права України.

Тема 2. Перші державні об'єднання на території України (І тис. до н.е. – V ст. н. е.)

Передумови виникнення перших державних утворень в Північному Причорномор'ї.

Виникнення і розвиток Скіфської державності. Суспільний лад. Політичний устрій. Правова система.

Античні міста-держави: Ольвія, Херсонес, Пантікапей, Тіра та ін. Суспільно-політичний лад, джерела й основні риси права. Зв'язки з місцевими племенами і союзами племен.

Боспорське царство. Його суспільно-політичний лад, джерела та основні риси права.

Східні слов'яни, їх походження, розселення на сучасній території України. Родоплемінна організація суспільства та її розклад. Система права.

Східнослов'янські племена, союзи племен, племінні княжіння. Союз союзів племінних княжінь Середнього Подніпров'я під назвою «Русь» (VIII ст. н.е.).

Союз союзів племен «Руська земля» (поч. IX ст.) – попередник держави Київська Русь.

Тема 3. Давньоруська державність і право (IX – сер. XIV ст.)

Утворення і розвиток держави з центром у Києві. Теорії походження Русі. Етапи розвитку (формування, розквіту, феодальної роздробленості).

Державний лад. Монархічна форма правління. Система тріумвірату і дуумвірату. Структура державної влади: великий київський князь; рада при великому князі, удільні князі, з'їзди князів (снєми), віче. «Дворцово-вотчинная» система управління. Відносини васалітету-сюзеренітету. Форма державного устрою (імперія, федерація земель). Кордони і адміністративний поділ.

Фінансова система. Суд. Військо. Роль церкви в державі.

Феодальна роздробленість Київської Русі. Утворення й основні етапи розвитку Галицько-Волинського князівства (кін. XII – сер. XIV ст.) – спадкоємця Київської Русі.

Особливості державного устрою Галицько-Волинського князівства. Боярська олігархія. Коронація князя Данила як короля. Заснування Галицької митрополії. Місцеве управління.

Генезис соціальної структури. Великі київські князі. Місцеві князі. Бояри. Духовенство. Смерди. Міське населення. Основні категорії залежних людей: закупи, рядовичі. Ізгої. Челядь. Холопи. Джерела рабства.

Джерела права Київської Русі: звичаєве право, князівське законодавство, міжкнязівські договори, постанови князівських з'їздів і вічевих зборів, договори Київської Русі з іноземними державами. Джерела церковного права: церковні статuti Володимира і Ярослава, збірки канонічного права. «Руська Правда» (коротка, розширена і просторова редакції). Магдебурзьке право в Галицько-Волинському князівстві.

Основні риси права. Право власності, зобов'язальне право, право спадщини. Сімейно-шлюбне право. Поняття і види злочинів, мета і система покарань. Основні риси судочинства.

Тема 4. Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.)

Занепад Галицько-Волинської державності й захоплення Галичини Польщею, а Волині – Литвою. Захоплення Литвою Київщини, Чернігівщини, Сіверщини, Поділля.

Статус українських земель у складі Великого князівства Литовського, руського і Жемайтійського. Кревська унія 1385 р.: причини, зміст, наслідки. Люблінська унія 1569 р.: причини, зміст, наслідки. Статус українських земель у складі Речі Посполитої.

Державний устрій Великого князівства Литовського, Корони Польської та Речі Посполитої: територіальні межі, адміністративно-територіальний поділ (ліквідація князівств і земель, запровадження воєводств і повітів), органи центральної влади (великий князь/король, Пани-Рада, вальний сейм).

Соціальна структура. Судова система. Великокняжий суд. Територіальні, доменіальні та копні суди. Судова реформа 60-х років XVI ст. Земські, городські, підкоморські суди. Суд і судочинство.

Джерела права. Звичаєве право. «Руська Правда». Сеймові і королівські конституції. Привілеї та грамоти. Судебник Казимира IV 1468 р. «Устав на волоки» 1557 р. Литовські статuti 1529, 1566, 1588 рр. Магдебурзьке право. Канонічне право.

Основні риси права. Право власності. Спадкове право. Зобов'язальне право. Сімейне право. Поняття злочину. Види злочинів. Мета покарання. Система покарань.

Особливості територіального устрою Галичини (у складі Польщі), Північної Буковини (у складі Молдавії і Туреччини), Закарпаття (у складі Угорського королівства), Чернігово-Сіверщини (у складі Великого князівства Московського).

Тема 5. Козацька державність і право (XVII–XVIII ст.)

Зародження і розвиток козацтва: територія, причини, етапи. Основні соціальні функції козацтва. Заснування й військово-політична організація

Запорізької Січі. Організація реєстрового козацтва. Започаткування в козацькій практиці елементів державності на поч. XVII ст.

Причини, характер, рушійні сили Визвольної війни українського народу 1648–1654 рр. Гетьман Б. Хмельницький. Перемоги під Корсунем і Жовтими водами. Формування козацької держави Гетьманщини/Війська Запорізького: територія, органи влади і управління (козацька рада, гетьман, генеральний уряд, полковники і полкові уряди, сотники і сотенні уряди, курінні отамани, городові отамани), адміністративний устрій, фінанси і податки, військо, суд, зовнішнє визнання. Зборівський договір 1649 р. Білоцерківський договір 1651 р.

Переяславська рада 1654 р.: причини, зміст і наслідки. Березневі статті та жалувані грамоти православному духовенству і містам московського царя.

Події Північної війни на українських землях 1708–1709 рр. Політика гетьмана І. Мазепи і його програв. Перша українська еміграція. Конституція П. Орлика 1710 р. Наступ царизму на козацьку державність: поділ території на губернії, що накладалися на полки (1708), посилення контролю над гетьманською владою (1708), запровадження російських органів влади (Малоросійська колегія, 1722–1727), підпорядкування козацького війська російському генералу (1723). Судова реформа 1760–1763 рр. Остаточна ліквідація Гетьманщини в 2-й пол. XVIII ст.: причини, зміст, результати. Інкорпорація до складу Російської імперії.

Соціальна структура: козацька старшина, шляхта, дворянство, духовенство, козацтво, міщанство, селянство.

Джерела права: гетьманські статті (Березневі 1654 р., Переяславські 1659 р., Московські 1668 р., Глухівські 1669 р., Коломацькі 1687 р., міжнародні договори, гетьманські універсали і грамоти, звичаєве козацьке право, Литовський статут 1588 р., магдебурзьке право, російське право, церковне право. Кодифікація права: «Процес краткий приказной, изданный при резиденции гетманской» (1734), «Права, за якими судиться малоросійський народ» (1743). «Екстракт малоросійських прав» (1767) О. Безбородька. «Экстракт из указов, инструкций и уставов...» 1786 року.

Запорізька Січ. Політичний статус. Органи державної влади і управління. Участь запорожців у Північній війні на боці шведів. Руйнування Січі в 1709 р.: причини, зміст, наслідки. Остаточна ліквідація Запорізької Січі. Джерела права: звичаєве козацьке право, російське право.

Слобідська Україна. Територія. Політичний статус. Полковий устрій. Соціальна структура: козацька старшина, козацтво, міщанство, духовенство, селянство, поміщики. Ліквідація полкового устрою на Слобожанщині (1765): причини, зміст, результат. Інкорпорація до складу Російської імперії. Суд і судочинство. Джерела права: звичаєве козацьке право, російське право.

Колонізація Причорноморських степів Російською імперією в 2-й пол. XVIII ст. Розширення української етнічної території.

Правобережна Гетьманщина. Підданство польське з 1667 р. Козацька держава: територія, органи державної влади, фінанси і податки, військо, суд. Ліквідація держави (1676): причини, зміст, наслідки. Відновлення поляками козацтва (1683–1704). Відновлення польської суспільно-політичного ладу.

Ліквідація польської державності (1772, 1793, 1795 рр.) і включення українських земель до складу Російській імперії (Правобережжя) і Австрійській імперії (Сх. Галичини). Джерела права: звичаєве козацьке право, польське право.

Основні риси права в козацьких державах. Право власності. Спадкове право. Зобов'язальне право. Сімейне право. Поняття злочину. Види злочинів. Мета покарання. Система покарань.

Тема 6. Суспільно-політичний лад і право України у складі Російської й Австрійської/Австро-Угорської імперій (кін. XVIII – поч. XX ст.)

Російська держава: форма правління, форма державного устрою в кінці XVIII ст. Політико-правовий статус українських земель. Ліквідація Магдебурзького права (1831–1835). Припинення чинності Литовських статутів (1840–1843). Реформа вищих органів влади (1802). Адміністративно-територіальний поділ. Органи місцевої влади. Генерал-губернатори. Губернатори, губернське правління, комітети, комісії. Градоначальники. Повітовий апарат управління. Міські реформи 1780 р. і 1870 р. Земська реформа 1864 р. Армія: комплектування, роди військ. Військові поселення (1817–1857). Військова реформа (1860–1874). Фінанси і податки. Суд і судочинство. Становий суд. Судова реформа (1864). Мирові суди. Окружні суди. Судові палати. Сенат. Поліцейська реформа. Загальна і політична поліція. Контрреформи 80 – 90-х рр.

Діяльність національних і загальноросійських політичних партій в Україні. Революція 1905–1907 рр. в Україні. Маніфест 17 жовтня 1905 р. Зміни в політичному ладі. Державна дума і Державна рада.

Перша світова війна 1914–1918 рр. та її наслідки для України.

Соціальна структура. Селянська реформа 1861 р. в Україні.

Джерела і кодифікація права. Литовський статуту руській редакції 1811 р. Збірники магдебурзького права. Указна практика. Введення в дію на території України «Зводу Законів Російської імперії» в редакції 1842 року.

Цивільне право. Сімейне право. Кримінальне право. Судочинство.

Австрійська держава. Революція 1848 р. в Європі і зміни в політико-правовому становищі Галичини, Північної Буковини і Закарпаття. Конституція 1848 р. Скликання парламенту (1848). Судова реформа за імперським «Положенням про суд» (1849).

Політичний лад. Зміни в адміністративно-територіальному устрої. Галицьке намісництво та імперський намісник. Крайове управління Буковиною на чолі з крайовим президентом. Місцеві органи управління: повітові старости, міські бургомістри, сільські війти. Жупи в Закарпатті. Дворянські збори.

Органи крайового і місцевого самоврядування.

Австрійська конституція (1860). Відновлення парламенту (1861). Українське представництво в парламентських установах Австро-Угорщини.

Діяльність національних і загальноімперських партій на західноукраїнських землях.

Соціальна структура: шляхта, духовенство, міщанство, селянство. Скасування кріпацтва у 1848 р. Формування буржуазії та робітничого класу.

Судова система в першій половині XIX ст..

Цивільне право. Сімейне право. Кримінальне право. Судочинство.

Джерела і кодифікація права. Конституції 1848, 1861 рр., цивільні й цивільно-процесуальні, кримінальні і кримінально-процесуальні, військово-кримінальний, торговельний кодекси та інші збірки законів Австрії кінця XVIII – поч. XX ст. діяли на території Галичини і Буковини. Угорське право на території Закарпаття.

Тема 7. Боротьба за українську державність у роки національно-демократичної революції (1917–1920)

Політичні та соціально-економічні передумови Національно-демократичної революції в Україні. I Світова війна (1914–1918). Лютнева революція в Росії: повалення самодержавства, створення Тимчасового уряду, демократизація політичного режиму (1917).

Українська Центральна Рада: від громадської організації до представницького державного органу. Партійний склад. М. Грушевський. Перший універсал Центральної Ради (10.06.1917). Проголошення автономії України. Утворення Генерального Секретаріату Центральної Ради (15.06.1917). Досягнення компромісу з Тимчасовим урядом. Другий універсал Центральної Ради 3.07.1917). «Тимчасова інструкція Генеральному Секретаріатові» Тимчасового уряду (17.08.1917).

Жовтнева революція в Росії: повалення Тимчасового уряду, проголошення Радянської влади. Третій універсал Центральної Ради (7.11.1917). Проголошення Української Народної Республіки. Конфлікт між Центральною Радою та Раднаркомом Росії.

Перший Всеукраїнський з'їзд Рад в Харкові (11–12.12.1917): проголошення Української Радянської Республіки. Збройне протистояння між УНР і УРР. Четвертий універсал Центральної Ради (9.01.1918). Проголошення незалежності УНР. Створення нового уряду – Ради Міністрів.

Зовнішньополітична діяльність Центральної Ради. Територія держави. Адміністративний поділ. Органи державної влади на місцях. Місцеве самоврядування. Фінанси і податки. Правоохоронні органи. Суд і судочинство. Збройні сили.

Нормотворча діяльність Центральної Ради, Малої Ради, Генерального Секретаріату і Ради Міністрів України.

Конституція Української Народної Республіки (статут про державний устрій, права і вольності УНР) 1918 р., її зміст і значення.

Українська держава гетьмана П. Скоропадського (29.04.1918 – 14.12.1918).

Хліборобський конгрес у Києві: розпуск Центральної Ради та обрання П. Скоропадського Гетьманом України (29.04.1918). «Грамота до всього

українського народу» і «Закони про тимчасовий державний устрій України» від 29 квітня 1918 р., їх зміст і значення.

Державне будівництво Української держави. Центральні і місцеві органи влади, територія, фінансова і податкова система. Правоохоронна система. Будівництво збройних сил.

Положення Варшавського і Ризького договорів щодо України. Падіння УНР.

Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР).

Розпад Австро-Угорської імперії та його політичні наслідки. Створення Української Національної ради та її Статут від 18 жовтня 1918 р.

Відозва Української Національної Ради від 1 листопада 1918 р. до українського народу.

Проголошення УНР Західноукраїнської Народної Республіки 13.11.1918р. (Тимчасовий Основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії).

Державне будівництво: Центральні і місцеві органи влади, територія, фінансова і податкова система, правоохоронна система, збройні сили. Є. Петрушевич. Закон про мову, громадський і правовий статус іноземців. Падіння ЗУНР. Паризька конференція.

Причини поразки Української національно-демократичної революції.

Тема 8. Радянська держава і право в Україні (1917–1991)

Ради робітничих, солдатських і селянських депутатів у політичному житті України в березні – грудні 1917 р. I Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові (11–12.12.1917). Проголошення Української Радянської Республіки. Державне будівництво у грудні 1917 р. – березні 1918 р.

Створення Тимчасового робітничо-селянського уряду Української Республіки Рад і його Маніфест про відновлення влади Рад (29.11.1918).

III з'їзд Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів (6–10.03.1919). Конституція УСРР. Державне будівництво в 1919–1921 рр.: органи центральної і місцевої влади, місцевого самоуправління, територія, армія, фінансова і правова системи.

Розвиток зв'язків УСРР із РСФРР та іншими радянськими республіками.

Утворення СРСР (30.12.1922). Правові основи входження УСРР до складу Союзу РСР. Конституція УСРР 1925 року.

Адміністративно-територіальний устрій УСРР в 20–30-ті рр. Створення в складі УСРР Молдавської АСРР (1924). Столиця.

Форма правління УСРР.

Правова система. Кодифікація українського радянського законодавства (1922–1929). Положення про судоустрій УСРР (1929). Структура судової системи: суди загальної і спеціальної юрисдикції, позасудові органи. Прокуратура. Адвокатура. Репресивний апарат і порушення ним законності.

Конституція УСРР 1929 р. Конституція УРСР 1937 р. Система органів влади і управління за Конституцією. Перебудова державного апарату. Законодавство Союзу РСР та його дія в республіці.

Західноукраїнські землі у складі Румунії, Угорщини та Польщі (1920–1930-ті). Карпатська Україна: від автономії до незалежності (1938–1939).

Включення до складу УРСР Сх. Галичини і західної частини Волині (1939) та Півн. Буковини і південної Бессарабії (1940).

УРСР в 2-й Світовій війні. Боротьба за українську державність ОУН-УПА в 1941–1945 рр. Ант відновлення української державності та утворення українського Державного Правління (30.06.1941). Створення і діяльність УПА.

Внесок УРСР у перемогу над нацисткою Німеччиною.

Участь УРСР у заснуванні ООН (1945). Включення до складу УРСР Закарпаття. Міжнародне визнання нових українських кордонів. Запровадження нової державної символіки: гімн, герб, прапор (1949).

Приєднання Криму до УРСР XX з'їзд КПРС і Україна. Процес десталінізації. Хрущовська «відлига». Демократизація організації і діяльності Центральних і місцевих органів влади й управління.

Конституція УРСР 1978 р. Адаптація законодавства і політичної практики до норм нової конституції.

Соціальна структура населення УРСР. Структура державної влади УРСР за Конституцією 1978 р. Судова система: Верховний суд УРСР, Київський міський, районні (міські) народні суди; суди спеціальної юрисдикції. Органи прокуратури та внутрішніх справ. Адвокатура. Продовження 2-ї кодифікації радянського права (1969–1984).

Перебудова в СРСР/УРСР

Криза радянської державності. Декларація про державний суверенітет УРСР від 16 липня 1990 р. Зміни у статусі УРСР як союзної республіки у складі СРСР. Законодавча діяльність ВР УРСР: закони «Про мови в Українській РСР» (1989), «Про економічну самостійність» (1990), «Про міліцію» (1990) та ін. Зміни до Конституції УРСР (1989, 1990, 1991).

Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. Всеукраїнський референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р.

Денонсація Союзного договору 1922 р. і створення Співдружності незалежних Держав (7–8.12.1991) керівниками Білорусі, України і Росії в Біловезькій Пущі. Розпад Радянського Союзу.

Тема 9. Сучасна українська держава і право

Визнання України міжнародною спільнотою.

Розбудова незалежної держави: територія і адміністративно-територіальний устрій (проблеми Криму та морської ділянки кордону з Росією), органи державної влади (президентська вертикаль, Верховна Рада України, виконавча вертикаль – проблеми формування, розподілу повноважень і ефективності), реформування Збройних Сил України (цілі, напрями й результати), фінансова і податкова системи, правоохоронна система.

Зовнішня політика України – стосунки з СНД, ЄС, НАТО, Росією, США та іншими суб'єктами міжнародних стосунків.

Динаміка соціальної структури (демографічної, класової, національної).

Конституційний процес 1991–2014 рр. Конституція 1996 р.

Реформування правової системи: модернізація правоохоронної, судової та законодавчої систем.

Політичні кризи: «Помаранчева революція» (2004) і «Революція гідності» (2014): причини, зміст, наслідки.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	ПЗ	СЗ	ЛЗ	СРС
<u>Тема 1.</u> Методологічні засади історії держави і права України	9	2				7						
<u>Тема 2.</u> Перші державні об'єднання на території України (І тис. до н.е. – VIII ст. н.е.)	9	2				7						
<u>Тема 3.</u> Давньоруська державність і право (IX – сер. XIV ст.)	15	4	2			9						
<u>Тема 4.</u> Суспільно-політичний лад і право на українських земель у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	11	2	2			7						
<u>Тема 5.</u> Козацька держава і право (XVII–XVIII ст.)	19	6	2			11						
<u>Тема 6.</u> Суспільно-політичний лад і право України у складі Російської й Австрійської/Австро-Угорської імперій (кін. XVIII – поч. XX ст.)	15	4	2			9						
<u>Тема 7.</u> Боротьба за українську державність у роки національно-демократичної революції (1917–1920)	19	6	2			11						
<u>Тема 8.</u> Радянська держава і право в Україні (1917–1991)	19	6	2			11						
<u>Тема 9.</u> Сучасна українська держава і право	19	4	4			11						
Усього	135	36	16	-	-	83						

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Тема дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах	
		денна форма	заочна форма
<u>Тема 1.</u> Методологічні засади історії держави і права України	<u>Лекція 1.</u> Методологічні засади історії держави і права України	2	
<u>Тема 2.</u> Перші державні об'єднання на території України (I тис. до н.е. – VIII ст. н.е.)	<u>Лекція 2.</u> Перші державні об'єднання на території України (I тис. до н.е. – VIII ст. н.е.)	2	
<u>Тема 3.</u> Давньоруська державність і право (IX – сер. XIV ст.)	<u>Лекція 3.</u> Київська Русь <u>Лекція 4.</u> Галицько-Волинське князівство	4	
<u>Тема 4.</u> Суспільно-політичний лад і право на українських земель у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої (кін. XIV – перша пол. XVII ст.)	<u>Лекція 5.</u> Суспільно-політичний лад і право на українських земель у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	2	
<u>Тема 5.</u> Козацька держава і право (XVII–XVIII ст.)	<u>Лекція 6.</u> Соціально-політична роль українського козацтва в XVI – першій половині XVII ст.) <u>Лекція 7.</u> Проблеми держави і права в Україні в другій половині XVII ст. <u>Лекція 8.</u> Козацька держава і право в XVIII ст.	6	
<u>Тема 6.</u> Суспільно-політичний лад і право України у складі Російської й Австрійської/Австро-Угорської імперій (кін. XVIII – поч. XX ст.)	<u>Лекція 9.</u> Суспільно-політичний лад і право України у складі Російської й імперії (кін. XVIII – поч. XX ст.) <u>Лекція 10.</u> Суспільно-політичний лад і право України у складі Австрійської/Австро-Угорської імперії(кін. XVIII – поч. XX ст.)	4	
<u>Тема 7.</u> Боротьба за українську державність у роки національно-демократичної революції (1917–1920)	<u>Лекція 11.</u> Боротьба за українську державність Центральної Ради (1917–1918) <u>Лекція 12.</u> Українська держава П. Скоропадського (1918) <u>Лекція 13.</u> Боротьба за українську державність Директорії та ЗУНР (1918–1920)	6	
<u>Тема 8.</u> Радянська держава і право в Україні (1917–1991)	<u>Лекція 14.</u> Радянської держава і право в Україні: формування і розвиток (1917–1939) <u>Лекція 15.</u> Генезис радянської держава і право в Україні (1941–1985) <u>Лекція 16.</u> Радянської держава і право в Україні в період Перебудови	6	
<u>Тема 9.</u> Сучасна українська держава і право	<u>Лекція 17.</u> Становлення і розвиток української держави і права (1991–2013) <u>Лекція 18.</u> Актуальні проблеми держави і права в Україні	4	
Усього		36	

5.2. Теми семінарських занять

Тема дисципліни	Тема семінарського заняття	Обсяг у годинах	
		денна форма	заочна форма
<u>Тема 1.</u> Методологічні засади історії держави і права України			
<u>Тема 2.</u> Перші державні об'єднання на території України (I тис. до н.е. – VIII ст. н.е.)			
<u>Тема 3.</u> Давньоруська державність і право (IX – сер. XIV ст.)	<u>Семінар 1.</u> Держава і право в Київській Русі	2	
<u>Тема 4.</u> Суспільно-політичний лад і право на українських земель у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	<u>Семінар 2.</u> Суспільно-політичний лад і право на українських земель у складі Литви, Польщі та Речі Посполитої (кінець XIV – перша половина XVII ст.)	2	
<u>Тема 5.</u> Козацька держава і право (XVII–XVIII ст.)	<u>Семінар 3.</u> Генезис козацької державності і права в XVII–XVIII ст.)	2	
<u>Тема 6.</u> Суспільно-політичний лад і право України у складі Російської й Австрійської/Австро-Угорської імперій (кін. XVIII – поч. XX ст.)	<u>Семінар 4.</u> Суспільно-політичний лад і право України у складі Російської імперії (кін. XVIII – поч. XX ст.)	2	
<u>Тема 7.</u> Боротьба за українську державність у роки національно-демократичної революції (1917–1920)	<u>Семінар 5.</u> Українська держава в конституційних проектах Центральної Ради, П. Скоропадського і Директорії	2	
<u>Тема 8.</u> Радянська держава і право в Україні (1917–1991)	<u>Семінар 6.</u> Генезис української радянської держави і права	2	
<u>Тема 9.</u> Сучасна українська держава і право	<u>Семінар 7.</u> Становлення і розвиток української держави і права (1991–2013) <u>Семінар 8.</u> Актуальні проблеми держави і права в Україні	4	
Усього		16	

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Опрацювання рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять навчальної дисципліни за темами.
4. Підготовка до семінарських занять (доповідь, презентація, питання).
5. Контрольна перевірка особистих знань, запитання для самоконтролю.
6. Підготовка до поточного і підсумкового контролю.

Для самостійного вивчення студентам пропонуються наступні питання:

Тема 1

1. Історія політико-правової думки в Україні.

Тема 2

1. Протодержавні об'єднання готів.
2. Протодержавні об'єднання антів.

Тема 3

1. Аналіз збірки законів «Руська правда» і договорів з Візантією.

Тема 4.

1. Аналіз процесу полонізації українських земель в литовсько-польську добу, визначення ключових подій.
2. Аналіз Литовських статутів.

Тема 5

1. Порівняльний аналіз козацько-польських договорів 1649, 1651, 1658 рр.
2. Порівняльний аналіз козацько-московських договорів (статей): Березневих, Переяславських, Московських, Глухівських, Коломацьких.
3. Політичний устрій і суспільний лад на Слобідській Україні (XVII–XVIII ст.).
4. Аналіз Конституції П. Орлика.

Тема 6

1. Порівняльний аналіз програм політичних партій Російської імперії щодо української державності.

2. Порівняльний аналіз програм політичних партій Австро-Угорської імперії щодо української державності.
3. Революція в Австрії в 1848 р. і українське питання.
4. Революція в Росії в 1905–1907 рр. і українське питання.

Тема 7

1. Аналіз універсалів Української Центральної Ради.
2. Аналіз «Грамоти» і «Тимчасових законів» гетьмана П. Скоропадського.
3. Порівняльний аналіз Конституції УНР Центральної Ради і конституційного проекту УНР Директорії.
4. Аналіз Конституції УСРР 1919 р.
5. Політичні проекти Н. Махна, Галицької, Донецько-Криворізької, Кримської, Одеської, Таврійської радянських республік.

Тема 8

1. Аналіз Конституції УРСР 1929 р.
2. Аналіз Конституції УСРР 1837 р.
3. Аналіз Конституції УСРР 1878 р.
4. Політичний устрій і суспільний лад на українських землях між двома світовими війнами у складі Польщі.
5. Політичний устрій і суспільний лад на українських землях між двома світовими війнами у складі Чехословаччини.
6. Політичний устрій і суспільний лад на українських землях між двома світовими війнами у складі Румунії.

Тема 9

1. Аналіз Конституції України 1996 р. з доповненнями і змінами.
2. Аналіз динаміки соціальної структури в Україні в 1991–2017 рр.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачені навчальним планом

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)										Підсумковий контроль	Сума
усього	у тому числі за темами										
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9		
60	5	5	10	5	5	10	5	5	10	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)				Підсумковий контроль	Сума
усього	у тому числі за видами активності				
	підготовка доповіді з мультимедійною презентацією	тестування	виконання контрольної роботи		
60	15	15	30	40	100

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання на семінарських заняттях, поточне тестування, виконання контрольної аудиторної роботи;
- для студентів заочної форми навчання: виконання індивідуальної контрольної роботи, тестування.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (ОСНОВНА, ДОПОМІЖНА)

10.1. Основна література

1. Гончаренко В. Д. Історія держави і права України: [підручник.] / В. Д. Гончаренко. – К.: Атіка, 2013. – 704 с.
2. Іванов В. М. Історія держави і права України: підручник. / В. М. Іванов. – К.: КУП НАНУ, 2013. – 892 с.
3. Історія держави і права України. Підручник. – У 2-х т. / За ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. – Том 1. – Кол. авторів: В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, Р. Д. Святоцький та ін. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре», 2016. – 656 с.; – Том 2. – К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре», 2016. – 580 с.
4. Історія українського права: Посібн. / І. А. Безклубий, І. С. Гриценко, О. О. Шевченко та ін. – К.: Грамота, 2010. – 336 с.
5. Терлюк І. Я. Історія держави і права України: [навч. посіб.]. – Вид. 3-тє, перероблене / І. Я. Терлюк. – К.: Атіка, 2013. – 628 с.

10.2. Допоміжна література

1. Дахно І. І. Історія держави і права / І. І. Дахно. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 408 с.
2. Заруба В. М. Історія держави і права України: Навч. посіб. / В. М. Заруба. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 224 с.
3. Історія держави і права України: Підручник / П. П. Захарченко. – К.: Атіка, 2015. – 368 с.
4. Історія держави і права України. Практикум для студентів юридичних спеціальностей вищих навч. заклад. України / І. Й. Бойко, М. М. Кобилецький, Л. Е. Ясинська. – Дрогобич: Видавництво «Коло», 2011. – 332 с.
5. Кульчицький В. С. Історія держави та права України: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / В. С. Кульчицький, Б. Й. Тищик. – К.: ІнЮре, 2007. – 624 с.
6. Нариси історії державної служби в Україні / НАН України, Інститут історії України; Гол. упр. держ. служби України. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 536 с.
7. Середа А. М. Історія Держави і права України. Навч. посіб. Ч. І. / А. М. Середа. – Суми: Університетська книга, 2010. – 332 с.
8. Терлюк І. Я. Історія держави і права України: [навч. посіб.] / І. Я. Терлюк. – К.: Атіка, 2011. – 644 с.
9. Трофанчук Г. І. Історія держави і права України: Навчальний посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 381 с.
10. Чухліб Т. Ідеальна держава в Україні? Козацький проект 1710 року / Т. Чухліб. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 1104 с.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : [сайт закладу]. – Режим доступу: *rada.gov.ua/*. – Станом на 10.02.2018.– Назва з екрану.
2. Голос України, газета. [Електронний ресурс] : [сайт закладу]. – Режим доступу: *www.golos.com.ua/*. – Станом на 10.02.2018.– Назва з екрану.
3. Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс] : [сайт закладу]. – Режим доступу: *idpnan.org.ua/*. – Станом на 10.02.2018.– Назва з екрану.
4. Інститут історії України ім. М. С. Грушевського. Офіційний сайт. [Електронний ресурс] : [сайт закладу]. – Режим доступу: *history.org.ua/*. – Станом на 10.02.2018.– Назва з екрану.
5. Інформаційно-юридичний портал [Електронний ресурс] Режим доступу: *the-law.at.ua*. – Станом на 10.02.2018.– Назва з екрану.